

Nr 190

Utlåtande i anledning av motioner om en tidsplan för de beslutade skolreformernas genomförande.

(2:a avd.)

I de likalydande motionerna I: 269 av herr *Holmberg m. fl.* och II: 341 av herr *Bohman m. fl.* har hemställts att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att Kungl. Maj:t för riksdagen snarast måtte framlägga en tidsplan för genomförandet av fattade beslut på skolväsendets område.

Utskottet har i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande över motionerna från *skolöverstyrelsen*. Se *Bilaga* till detta utlåtande.

Utskottet. Bakgrunden till yrkandet i motionerna är att det i årets statsverksproposition förutsatts betydligt mindre investeringsramar för skolbyggnadsverksamheten än vad skolöverstyrelsen ansett som ett minimibehov för att grundskolans genomförande skall kunna fullföljas planenligt. Emellertid framgår det av överstyrelsens yttrande att extra investeringsramar till betydande belopp i år ställts till förfogande utöver de i statsverkspropositionen förutsatta ordinarie ramarna. Detta jämte det förhållandet att en viss skolbyggnadsverksamhet kunnat genomföras som beredskapsarbeten gör att en märkbar lättnad inträtt i det tidigare bekymmersamma läget. Skolöverstyrelsen anser att det nu förutsebara behovet av skolbyggnader i stort sett kommer att kunna tillgodoses, om de investeringsramar som av överstyrelsen beräknats för budgetåren 1968/71 också ställs till förfogande. Det läge som förelåg då motionerna väcktes är sålunda numera radikalt förändrat. Utskottet finner därför inte anledning att föreslå riksdagen att hemställa om någon ny tidsplan för genomförandet av fattade beslut på skolväsendets område.

Utskottet avstyrker alltså motionerna och hemställer
att riksdagen icke bifaller motionerna I: 269 och II: 341.

Stockholm den 1 december 1967

På statsutskottets vägnar:

GÖSTA BOHMAN

Närvarande: se under utlåtandet nr 191.

Bihang till riksdagens protokoll 1967. 6 saml. Nr 190—191

Skolöverstyrelsens

yttrande den 7 november 1967 över motionerna I:269 och II:341

Överstyrelsen lämnar först en redovisning beträffande *investeringsramarna för skolbyggandet budgetåren 1966/67 och 1967/68*.

I *petita för budgetåret 1966/67* föreslog SÖ för grundskolans permanenta och provisoriska byggnadsföretag ramar om 425 resp. 85 mkr. Dessa belopp angav SÖ som minimum för att grundskolan skulle kunna genomföras något så när planenligt. Behovet för gymnasium-fackskola angavs till 160 mkr. och för yrkesskolans permanenta och provisoriska byggnadsföretag till 66 resp. 22 mkr.

Riksdagen beviljade för budgetåret 1966/67 ramar om 310 mkr. och 80 mkr. för grundskolans permanenta resp. provisoriska byggnadsföretag, och om 160 och 20 mkr. för gymnasiets-fackskolans-yrkesskolans permanenta resp. provisoriska företag.

I skrivelse 11.1.1967 hemställde SÖ hos Kungl. Maj:t att från den för budgetåret 1966/67 avsedda investeringsramen för byggnadsarbeten för de gymnasiala skolformerna till ramen för byggnadsarbeten för grundskolan få överföra 50 mkr. Detta beviljades av Kungl. Maj:t 17.2.1967. De grundskolor som erhöll statsbidrag inom 50 mkr.-ramen var till största delen permanenta företag. Överföringen kom i praktiken att beröra budgetåret 1967/68. SÖ disponerade således budgetåret 1966/67 för grundskolans permanenta och provisoriska byggnadsföretag 310 resp. 80 mkr. och de gymnasiala skolformerna 160—50 = 110 mkr. för permanenta och 20 mkr. för provisoriska lokaler. Av sistnämnda post överfördes dock ca 19 mkr. till permanenta lokaler.

I *petita för budgetåret 1967/68* föreslog SÖ investeringsramar för grundskolans permanenta och provisoriska företag om 420 resp. 80 mkr., samt för de gymnasiala skolorna 225 och 20 mkr. för permanenta resp. provisoriska lokaler.

Riksdagen beslutade ramar om 370 och 80 mkr. för grundskolans permanenta resp. provisoriska lokaler, och om 160 och 20 mkr. för de gymnasiala skolornas permanenta resp. provisoriska byggnadsföretag. Till ramen för permanenta grundskolebyggen bör dessutom läggas de 50 mkr., som överfördes från gymnasieramen 1966/67.

Statsmakterna har i år ställt särskilda planeringsramar till förfogande så att SÖ kan besluta om ett antal lämpliga skolbyggnadsföretags inplacering på olika budgetår upp till fyra år i förväg.

För att trygga sysselsättningen medgav Kungl. Maj:t 18.5.1967 en tilläggsram om högst 150 mkr., varav 50 mkr. disponerades för gymnasiala skolbyggen, och 100 mkr. för grundskolebyggen. Kungl. Maj:t föreskrev ingen uppdelning av ramarna. För enkelhetens skull har beloppen här hänförs till de permanenta ramarna i nedanstående tablå.

Likaledes för att trygga sysselsättningen medgav Kungl. Maj:t 25.8.1967 ytterligare en tilläggsram om 50 mkr. att disponeras för skolbyggen. Inte

heller här föreskrevs någon uppdelning. Huvuddelen av skolbyggnadsföretagen har här förts på den permanenta ramen för grundskolan.

Utöver de av riksdagen för budgetåret 1967/68 beslutade ramarna för skolbyggande har alltså tilläggsramar om sammanlagt 200 mkr. beviljats, nämligen för grundskolan 113 mkr. för permanenta och 40 mkr. för provisoriska lokaler samt för gymnasiala skolor 47 mkr. för permanenta lokaler. Totalt disponeras för innevarande budgetår investeringsramar för grundskolan om $370 + 50 + 100 + 80 = 650$ mkr. och för det gymnasiala skolväsendet om $160 + 50 + 20 = 230$ mkr.

En tredje tilläggsram beslöts 27.10.1967. Den omfattar 10 mkr.

En sammanställning av investeringsramarna budgetåren 1966/67—1967/68 redovisas i nedanstående tablå.

	1966/67		1967/68	
	Av SÖ föreslagen ram (mkr.)	Av statsmakterna beslutad ram (mkr.)	Av SÖ föreslagen ram (mkr.)	Av statsmakterna beslutad ram (mkr.)
Grundskolan				
perm	425	310	420	570
prov	85	80	80	80
Gymnasiala skolor				
perm	160 (gy/fa)	110 (160—50)	225	210
prov	88 (ysk: perm + prov)	20	20	20
Summa	758	520	745	880
Tredje tilläggsram				10
Summa			745	890

Arbetsmarknadsstyrelsen disponerar anslag för beredskapsarbete. Härur kan disponeras medel för uppförande av skolbyggnader som beredskapsarbeten. Utöver de för SÖ budgetåret 1966/67 tillgängliga ramarna för skolbyggande har arbetsmarknadsstyrelsen av sysselsättningspolitiska skäl anvisat medel till uppförande av skolbyggnader motsvarande en investeringsram om ca 24 mkr. Under innevarande budgetår har hittills en ram om ca 2 mkr. tagits i anspråk.

Av tablå framgår, att SÖ för budgetåren 1966/67 respektive 1967/68 föreslagit investeringsramar om sammanlagt ($758 + 745 =$) 1 503 mkr. Statsmakterna har ställt till förfogande ($520 + 890 =$) 1 410 mkr. Vid en jämförelse mellan de båda summorna bör dock observeras att den för 1967/68 föreslagna ramen givetvis var till sin storlek beroende av den av statsmakterna genomförda reduktionen 1966/67, varför summan ($758 + 745 =$) 1 503 mkr. är att anse som för hög vid en jämförelse och den faktiska skillnaden mellan förslag och beslut är att anse som mindre än ($1 503 - 1 410 =$) 93 mkr. Skillnaden minskar ytterligare genom att skolbyggnader uppförts genom AMS:s försorg.

Utnyttjandet av tilläggsramarna och AMS:s anslag för beredskapsarbete för uppförande av skolbyggnader har medfört en märkbar lättnad i det tidigare bekymmersamma läget. Att ett stort byggnadsbehov ändock kvarstår framgår av att i SÖ:s petita 1967 begärts investeringsramar om 695 mkr. för vart och ett av budgetåren 1968/69—1970/71.

Ehuru statsmakternas beslut totalt sett ej helt motsvarat SÖ:s förslag, är

dock läget avsevärt bättre nu än tidigare. Grundskolan har prioriterats och har kunnat tillgodoses, vilket framgår av tablån. Detta har delvis gått ut över de gymnasiala skolorna. Trycket från kommunerna vad gäller det gymnasiala stadiet har emellertid ännu ej varit lika starkt som för grundskolans del; den kommunala planeringen av gymnasiebyggen har nämligen gått något långsammare än väntat. Reduktionen av ramarna för de gymnasiala skolorna har alltså ej varit lika besvärande som för grundskolan, men i gengäld kvarstår behovet.

SÖ har som nämnts ovan i sina anslagsförslag till Kungl. Maj:t 1967 begärt investeringsramar om totalt 695 mkr. för vart och ett av budgetåren 1968/69—1970/71. Under förutsättning att statsmakterna ställer de föreslagna ramarna till förfogande, syns det nu förutsebara behovet av skolbyggnader i stort sett kunna tillgodoses.

För närvarande vållar beräkningarna av kostnaderna för första uppsättningen stadigvarande undervisningsmateriel till gymnasiet och fackskolan vissa bekymmer. Kostnaderna härför blir enligt SÖ:s beräkningar åtskilligt högre än gymnasieutredningens.

I sitt yttrande över motionerna I: 392 och II: 462 till 1966 års riksdag framhöll SÖ angelägenheten av att de för de olika skolreformerna beslutade tidsplanerna inte ändras. SÖ vidhåller fortfarande denna uppfattning och har i sina förslag till anslagsäskanden för budgetåret 1968/69 och i sin långtidsbedömning för budgetåren 1969/70—1972/73 utgått från att hittills beslutade skolreformer genomförs i den takt som förutsatts. Som ovan framhållits blir dock takten till sist beroende av den medelstilldelning för investeringsändamål som statsmakterna beslutar för de närmaste budgetåren.